

Seminari de ciència, tècnica i societat

Codi: 100295

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500246 Filosofia	OT	3	0
2500246 Filosofia	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Jesús Hernández Reynes

Correu electrònic: Jesus.Hernandez@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No n'hi ha.

Objectius

La filosofia de Gilbert Simondon

A través de la lectura de textos de Gilbert Simondon, el Seminari té l'objectiu d'introduir a la seva filosofia.

Competències

Filosofia

- Analitzar i sintetitzar els arguments centrals dels textos fonamentals de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Aplicar els coneixements de l'ètica als problemes morals de la societat, i valorar les implicacions sobre la condició humana dels canvis en el món de la tècnica contemporània.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Identificar les principals actituds filosòfiques en l'àmbit de l'estètica i saber aplicar-les críticament en el món de l'art.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Reconèixer i interpretar temes i problemes de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Reconèixer les implicacions filosòfiques del coneixement científic
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Situar les idees i els arguments filosòfics més representatius d'una època en el seu rerefons històric i relacionar els autors més rellevants de cada època en qualsevol de les disciplines filosòfiques.
- Utilitzar la simbologia i els procediments de les ciències formals en l'anàlisi i la construcció d'arguments.
- Utilitzar un pensament crític i independent a partir dels temes, els debats i els problemes que planteja la filosofia tant històricament com conceptualment.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar casos històrics de fets científics.
2. Analitzar i sintetitzar informació.
3. Assenyalar i resumir el contingut filosòfic comú a diverses manifestacions de diferents àmbits de la cultura.
4. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
5. Construir textos normativament correctes
6. Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinari
7. Demostrar una posició pròpia davant d'un problema o una controvèrsia de rellevància filosòfica, o en un treball de recerca filosòfica.
8. Distingir i analitzar els debats clàssics i actuals de la història de l'art
9. Distingir i contrastar textos representatius dels principals gèneres de la literatura filosòfica.
10. Documentar un tema filosòfic i contrastar-ne les fonts.
11. Dominar en el grau necessari els idiomes rellevants per a la pràctica professional.
12. Elaborar un treball individual en el qual s'expliciti el pla de treball i la temporalització de les activitats.
13. Establir relacions entre ciència, filosofia, art, religió, política, etc.
14. Establir una planificació per desenvolupar un treball sobre la matèria
15. Explicar aspectes de la història de la ciència utilitzant la terminologia pròpia de la disciplina.
16. Explicar la importància filosòfica de la ciència contemporània i el seu àmbit d'aplicació.
17. Exposar els conceptes propis de la història de la filosofia
18. Expressar-se eficaçment aplicant els procediments argumentatius i textuais en els textos formals i científics
19. Expressar-se en la llengua estudiada, oralment i per escrit, utilitzant el vocabulari i la gramàtica de manera adequada.
20. Fer presentacions orals utilitzant un vocabulari i un estil acadèmics adequats
21. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
22. Identificar les idees principals d'un text sobre la matèria i fer-ne un esquema
23. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
24. Indicar els principals temes de discussió filosòfica en l'actualitat.
25. Justificar la validesa de les tesis defensades pels diferents participants en les grans controvèrsies contemporànies.
26. Jutjar l'impacte moral sobre l'ésser humà dels nous desenvolupaments tècnics.
27. Liderar grups de treball, supervisar tasques col·lectives i treballar amb vocació d'unir diverses posicions
28. Mantenir una conversa adequada al nivell de l'interlocutor.
29. Organitzar el temps i els propis recursos per a la feina: dissenyar plans establint prioritats d'objectius, calendaris i compromisos d'actuació.
30. Participar en debats sobre qüestions filosòfiques respectant les opinions dels altres participants
31. Precisar l'impacte sobre l'ésser humà dels desenvolupaments tècnics i científics en general.
32. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
33. Reconèixer i posar en pràctica les habilitats per treballar en equip següents: compromís amb l'equip, hàbit de col·laboració, capacitat per incorporar-se a la resolució de problemes.
34. Reconèixer i utilitzar les diverses formes de raonament presents en la història de la filosofia.

35. Redactar correctament un text no normatiu prèviament analitzat
36. Reflexionar sobre el treball propi i el de l'entorn immediat amb intenció de millorar-los de manera continuada
37. Relacionar diversos ordres d'idees incloses en els debats filosòfics actuals.
38. Relacionar diversos ordres que es poden descobrir entre les idees filosòfiques de diferents autors i moments històrics.
39. Relacionar els elements i factors que intervenen en el desenvolupament dels processos científics
40. Resoldre problemes de manera autònoma.
41. Resumir els temes i els arguments exposats en un debat filosòfic clàssic.
42. Utilitzar correctament el lèxic específic de la història de la ciència

Continguts

LA FILOSOFIA DE GILBERT SIMONDON

L'assignatura consisteix en l'estudi de la filosofia de Gilbert Simondon a través de la lectura i comentari de les seves tesis de doctorat:

1. ILFI: *La individuació a la llum de les nocions de forma i d'informació*. Tesis principal de Simondon per a l'obtenció del Doctorat d'Estat, escrita entre el 1954 i el 1958.
2. MEOT: *Del mode d'existència dels objectes tècnics*. Tesis complementària de Simondon per a l'obtenció del Doctorat d'Estat, escrita entre el 1954 i el 1958.

L'assignatura s'organitza en **tres blocs**:

1. Bloc 1: L'individu i la seva gènesi físico-biològica. Text de referència: Els dos primers terços d'ILFI.
2. Bloc 2: La individuació psíquica i col·lectiva. Text de referència: El tercer terç d'ILFI.
3. Bloc 3: La individualització tècnica. Text de referència: MEOT.

Metodologia

Les classes consisteixen en l'exposició i discussió dels textos que li serveixen de base. Es preveuen intervencions del professor i dels alumnes participants, seguint la lectura de les tesis de doctorat de Simondon, distribuïdes tal com queda establert en els blocs temàtics.

La dinàmica de classe fa necessària la lectura fora de l'horari d'aula dels textos que després seran tractats a l'aula.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus:			
Dirigides			
Sessions de Seminari	115,5	4,62	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42

Avaluació

L'avaluació es farà sobre quatre activitats: tres exàmens parcials distribuïts al llarg del curs, en finalitzar cada bloc temàtic. El valor ponderat de cadascun d'ells és del 20%. La quarta activitat és un treball escrit sobre un tema del temari del curs, lliurat al final del període de classes. El seu valor ponderat és del 40%. Es considera no avaluable l'alumne que no es presenta a un mínim d'activitats d'avaluació que sumin un valor ponderat del 70%. En la data establerta pel deganat, es farà una reavaluació dels exàmens a través d'un examen final, amb valor ponderat d'un 60%. A la vegada, també es podrà recuperar el treball escrit.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Proves parcials	60%	4,5	0,18	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42
Treball escrit	40%	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42

Bibliografia

A. Fonts (Edicions originals de les obres de Simondon^[1])

Simondon, Gilbert. *Du Mode d'existence des objets techniques*. París: Aubier, 1958 (reed. 1969, 1989, 2001, 2012).

Tesi complementària del Doctorat d'Estat, íntegra.

Simondon, Gilbert. *L'Individu et sa genèse physico-biologique*. París: PUF, 1964 (reed. Grenoble : Millon, 1995).

Primera part i començament de la segona part de *L'Individuation à la lumière des notions de forme et d'information*.

Simondon, Gilbert. *L'Individuation psychique et collective*. París: Aubier, 1989 (reed. 2007).

Fi de la segona part de *L'Individuation à la lumière des notions de forme et d'information*.

Simondon, Gilbert. *Deux Leçons sur l'animal et l'homme*. París: Ellipses, 2004.

Transcripció d'un curs de Propedèutica enregistrat a Poitiers sens dubte entre 1955 i 1962.

Simondon, Gilbert. *L'Invention dans les techniques*. París: Seuil, 2005.

Conté *L'invention et le développement des techniques* 68, *L'invention dans les techniques* 71, i els extractes de *Imagination et invention* 65-66, de la *Résolution des problèmes* 74, de *Invention et créativité* 76.

Simondon, Gilbert. *L'individuation à la lumière des notions de forme et d'information*. Grenoble: Million, 2005, 2013.

Primera publicació íntegra en 2005 de la tesi del Doctorat d'Estat de Gilbert Simondon, recuperació dels dos volums parcials de PUF i Aubier, amb addicions (*Histoire de la notion d'individu*, *Note complémentaire sur les conséquences de la notion d'individuation*) i suplement (

Forme, information, potentiels : conferència de 1960 a la Société française de Philosophie ; *Analyse des critères de l'individualité* et *Allagmatique*, dos textos preparatoris de *l'Individuation*). La nova edició de novembre 2013 restaura el pla original de la tesi, en dues parts.

Simondon, Gilbert. *Cours sur la Perception* (1964-1965). Chatou: La Transparence, 2006 (reed. París: PUF, 2013).

Simondon, Gilbert. *Imagination et invention* (1965-1966). Chatou: La Transparence, 2008 (reed. París: PUF, 2014).

Simondon, Gilbert. *Communication et information, Cours et conférences*. Chatou: La Transparence, 2010 (reed. Paris: PUF, 2015).

Conté : *Cours sur la communication*, 70-71, *L'Amplification dans les processus d'information* 62, *Le Relais amplificateur* (76), *Perception et modulation* (68), *Cours sur l'Instinct* (64), *Attitudes et motivations* (60).

Simondon, Gilbert. *Sur la Technique (1953-1983). Recueil de cours, conférences, articles et entretiens, de 1953 à 1983*.París: PUF, 2014.

Conté: *Psychosociologie de la Technicité, Naissance de la technologie, Art et nature, Place d'une initiation technique dans une formation humaine complète, Prolégomènes à une refonte de l'enseignement, Aspect psychologique du machinisme agricole, Les limites du progrès humain, L'effet de halo en matière technique, La mentalité technique, Culture et technique, Technique et eschatologie, Trois perspectives pour une réflexion sur l'éthique et la technique, Psychosociologie du cinéma, Objet technique et conscience moderne, Anthro-po-technologie, Objet économique et objet technique, Réflexions sur la techno-esthétique, Entretien sur la technologie, Entretien sur la mécanologie, Sauver l'objet technique.*

Simondon, Gilbert. *Sur la Psychologie (1956-1967). Recueil: Étude (1956) et Cours (1965-1967)*. París: PUF, 2015.

Conté *Fondements de la psychologie contemporaine* (250 p.), *Intitiation à la psychologie moderne* (87 p.), *La Sensibilité* (135 p. i 4 planxes). Prefaci per Bernard Balan. Índex de noms.

Simondon, Gilbert. *Sur la Philosophie (1950-1980). Recueil de 22 textes inédits, cours, conférences, divers manuscrits*. Préface de Frédéric Worms. Édition établie par N. Simondon et I. Saurin.París: PUF, 2016.

Conté : I. Primeres recerques: *Introduction; Point de méthode; Recherche sur la philosophie de la nature; Cybernétique et philosophie. II. Courants i nocions:* *Humanisme culturel, humanisme négatif, humanisme nouveau; Voyage aux États-Unis, extraits sur le pragmatisme; Le progrès, rythmes et modalités; Pour une notion de situation dialectique; Négativité; Optimisme et pessimisme; Les encyclopédies et l'esprit encyclopédique; Les grands courants de la philosophie française contemporaine; Les grandes directions de recherche des sciences humaines en France. III. Estudis d'història del pensament i d'epistemologia:* *Épistémologie de la cybernétique; Étude de quelques problèmes d'épistémologie et de théorie de la connaissance; Histoire des sciences et histoire de la pensée; Sciences de la nature et sciences de l'homme; Introduction à une épistémologie généralisée. IV. Abast filosòfic de la tècnica. Textos inèdits, complementaris de Du Mode d'existence des objets techniques:* *De l'implication technologique dans les fondements d'une culture; L'objet technique comme paradigme d'intelligibilité universelle; L'ordre des objets techniques comme paradigme d'universalité axiologique dans la relation interhumaine (Introduction à une philosophie transductive); Annexe sur la démarche analectique.*

B. Traduccions

Simondon, Gilbert. *La individuación a la luz de las nociones de forma y de información*. Traducció Pablo Ires Buenos Aires:Cactus y La Cebra, 2009. (Reedició, augmentada, a Cactus, 2015.)

Simondon, Gilbert. *El modo de existencia de los objetos técnicos*. Traducció de Margarita Martínez i Pablo Rodríguez. Buenos Aires: Prometeo, 2007. (Atenció! És una edició plena d'errors).

Simondon, Gilbert. *Dos lecciones sobre el animal y el hombre*. Traducció de Tola Pizarro i Adrián Cangi. Buenos Aires: La Cebra, 2008.

Simondon, Gilbert. *Curso sobre la percepción*. Traducció de Pablo Ires. Buenos Aires: Cactus, 2012 (reimp. 2014).

Simondon, Gilbert. *Imaginación e invención*. Traducció de Pablo Ires. Buenos Aires: Cactus, 2013 (reimp. 2015).

Simondon, Gilbert. *Comunicación e información*. Traducció de Pablo Ires. Buenos Aires: Cactus, 2016.

C. Estudis sobre Simondon

Aspe, Bernard. *Simondon, politique du transindividuel*. París: Dittmar, 2013.

Bardin, Andrea. *Epistemologia e politica in Gilbert Simondon. Individuazione, tecnica e sistemi social*. Vicenza: FuoriRegistro, 2010.

Barthélémy, Jean-Hugues. *Penser l'individuation. Simondon et la philosophie de la nature*. París: L'Harmattan, 2005.

Barthélémy, Jean-Hugues. *Penser la connaissance et la technique après Simondon*. París: L'Harmattan, 2005.

Barthélémy, Jean-Hugues. *Simondon ou l'encyclopédisme génétique*. París: PUF, 2008.

Barthélémy, Jean-Hugues. *Simondon*. París: Les Belles Lettres, 2014.

Bontems, Vincent (dir.). *Gilbert Simondon ou l'invention du futur*. París: Klincksieck, 2016.

Carrozzini, Giovanni. *Gilbert Simondon filosofo della mentalité technique*, Milan: Mimesis/Centra Internazionale Insubrico, 2011.

Chabot, Pascal. *La philosophie de Simondon*. París: Vrin, 2003.

Combes, Muriel. *Simondon. Individu et collectivité. Pour une philosophie du transindividuel*. París: PUF, 1999.

Guchet, Xavier. *Pour une humanisme technologique. Culture, technique et société dans la pensée de Gilbert Simondon*. París: PUF, 2010.

Hottois, Gilbert. *Simondon et la philosophie de la « culture technique »*. Brussel·les: De Boeck-Wesmael, 1993.

Morizot, Baptiste. *Pour une théorie de la rencontre : hasard et individuation chez Gilbert Simondon*. París: Vrin, 2016.

Penas López, Miguel. "Individuación, individuo y relación en el pensamiento de Simondon". Tesi doctoral. Universitat Autònoma de Barcelona, 2014.

Vaysse, Jean-Marie (ed.). *Technique, monde, individuation: Heidegger, Simondon, Deleuze*, Hildesheim: Georg Olms, 2006.

D. Articles de revista i capítols de llibre sobre Simondon

Bardini, Thierry. Simondon, "Individuation and the Life Sciences: Interview with Anne Fagot-Largeault". *Theory, Culture and Society* 31 (4) (2014): 141-161.

Bowden, Sean. "Gilles Deleuze, a Reader of Gilbert Simondon", A: *Gilbert Simondon: Being and Technology* editat per Arne De Boever, Alex Murray, Jon Roffe, Ashley Woodward. 135-153. Edinburgh University Press, 2012.

Château, Jean-Yves "Genèse et concrétisation des objets techniques dans Du mode d'existence des objets techniques de Gilbert Simondon", *Philopsis*, Paris, (2010).
<http://www.philopsis.fr/spip.php?article211>

Deleuze, Gilles. «Gilbert Simondon, *L'individu et sa genèse physico-biologique*». *Revue philosophique de la France et de l'étranger*, vol. CLVI, no 1-3, (gener-març de 1966): 115-118.

Fagot-Largeault, Anne. *L'individuation en biologie. A: Gilbert Simondon. Une pensée de l'individuation et de la technique* edició per Gilles Chatelet, et al.. 19-54. París: Albin Michel, 1994.

Guchet, Xavier. "Théorie du lien social, technologie et philosophie: Simondon lecteur de Merleau-Ponty ». *Les Études Philosophiques* 2, (2001) : 219-237.

Guchet, Xavier. "Simondon, la cybernétique et les sciences humaines. Genèse de l'ontologie simondonienne dans deux manuscrits sur la cybernétique", *Chiasmi international* 7 (2005) : 187-204.

Guchet, Xavier. "Evolution technique et objectivité technique chez Leroi-Gourhan et Simondon ». *Appareil* 2 (2008) : 1-66.

Guchet, Xavier. « La technicité animale à la lumière de la philosophie de l'individuation de Gilbert Simondon ». A : *Penser le comportement animal* editat per Florence Burgat. Capítol 3, 95-114. París, Les Editions de la MSH, 2010.

HART, John. « La mécanologie et la philosophie ». A: *Gilbert Simondon: une pensée de l'individuation et de la technique* coordinat per Gilles Châtelet. 182-205. Paris: Albin Michel, 1994.

Montebello, Pierre. « Simondon, une Métaphysique de la Participation ». A : *Philosophie des possessions* editat per Didier Debaise. 107-142. París : Presses du réel, 2011.

Stengers, Isabelle. « Résister à Simondon ? », *Multitudes*, vol. n° 18, no. 4 (2004) : 55-62.

Stiegler Bernard. "Temps et individuation technique, psychique et collective dans l'œuvre de Simondon", *Intellectica* 26-27 (1998) : 241-256.

Stiegler Bernard. "Le théâtre de l'individuation. Déphasage et résolution chez Simondon et Heidegger", A : *Technique, monde, individuation: Heidegger, Simondon, Deleuze* editat per Jean-Marie Vaysse. 57-73. Hildesheim: Georg Olms, 2006.

Thom, Rene. « Morphologie et individuation ». A: *Gilbert Simondon. Une pensée de l'individuation et de la technique* editat per Gilles Châtelet et al.. 100-114. París: Albin Michel, 1994.

Vaysse, Jean-Marie. "Heidegger et Simondon: technique et individuation". A : *Technique, monde, individuation: Heidegger, Simondon, Deleuze* editat per Jean-Marie Vaysse. 5-16. Hildesheim: Georg Olms, 2006.

Virno, Paolo. «Les anges et le général intellect : individuation chez Duns Scot et Gilbert Simondon», *Multitudes*, vol. n° 18, no. 4 (2004) : 33-45.

E. Film sobre Simondon

Simondon du désert, réalisé par François Lagarde. Dialogue ; Pascal Chabot. Musique: Jean-Luc Guionnet. France 2013 / Duració: 1h49. <https://vimeo.com/156520798>

[1] Dades i descripcions procedents de <http://gilbert.simondon.fr/content/publications-et-%C5%93uvres>.